

Onderwerp Inzet armoedemiddelen 2020

Steller D.E. van Duin

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) 367 51 67	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	
Datum	26-02-2020	Uw brief van		Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

Met het vaststellen van het nieuwe armoedebeleid *Toekomst met perspectief* hebt u een stevige ambitie uitgesproken: in 2030 heeft de gemeente Groningen zichtbare stappen gezet in het doorbreken van generatiearmoede en hebben alle kinderen dezelfde kansen. U hebt het college ook een wegingskader gegeven waarmee we objectief kunnen wegen welke aanpakken en voorzieningen het meest bijdragen aan deze missie. Met behulp van dit wegingskader hebben we de besteding van het armoedebudget van 2020 vormgegeven. Hoewel dit een collegebevoegdheid betreft, hebben we u bij de informele sessie op 6 november 2019 gevraagd om ons input te geven. Een groot aantal van u heeft dat willen doen. We hebben rekening gehouden met uw opmerkingen.

In deze brief leest u allereerst hoe we in 2020 aan de slag gaan met de missie. Daarna beschrijven we wat de weging van oude en nieuwe voorzieningen heeft opgeleverd en wat dit concreet betekent voor de inzet van het armoedebudget van € 4,5 miljoen. In de bijlage achterin vindt u daarvan een totaaloverzicht.

Innovatie zonder het goede los te laten

De afgelopen jaren hebben we mensen in armoede steeds beter kunnen bereiken met ons armoedebeleid. We zien een toename in het gebruik van voorzieningen zoals de Stadjerspas, de witgoedregeling, de IIT, Leergeld en de jeugdfondsen voor sport en cultuur. Een mooie ontwikkeling, maar het betekent wel extra beslag op het totale budget. Daar waar het gaat om de

armoedevoorzieningen zoals de Stadspas en de fondsen verwachten we de toename te kunnen opvangen. Maar om de groei bij de minimaregelingen op te vangen reserveren we vooralsnog € 300.000 extra. In de loop van 2020 bezien we of deze reservering noodzakelijk blijft.

Zoals in perspectieflijn #4 van *Toekomst met perspectief* staat, verwachten we dat er grote winst te behalen valt binnen onze eigen organisatie. Niet zelden hebben gemeente en WIJ de sleutel in handen om tot oplossingen voor mensen te komen. Helaas zien we bij projecten als Kansrijk Oost dat we er in de reguliere dienstverlening niet altijd voldoende in slagen om goede voorzieningen optimaal in te zetten. Mensen kunnen daardoor toch nog in een negatieve spiraal terecht komen. Denken en handelen vanuit het lange termijn-belang van mensen vereist soms maatwerk en gemotiveerd afwijken van regels door de gemeente en WIJ. Dat is geen eenvoudige opgave. Om deze verandering te bewerkstelligen, zijn ervaringsdeskundigen die met ons meedenken en meewerken onontbeerlijk. Alleen zo krijgen we een organisatie die optimaal mensgericht, laagdrempelig, samenwerkend en vooral lerend is. We besteden daarom € 100.000 aan de inzet en positionering van ervaringsdeskundigheid. Daarbij denken we onder meer aan het aannemen van betaalde ervaringsdeskundigen in verschillende settings. Al werkende kijken we waar hun inzet zo veel mogelijk bijdraagt aan onze missie.

We zien al jaren dat er in het bedrijfsleven grote belangstelling is voor maatschappelijk ondernemen. Met de Stadspas hebben we een goede basis gelegd, door samenwerkingsverbanden te ontwikkelen en als gemeente een aandeel te nemen in kortingen die ondernemers aanboden. We lanceren nu binnen het programma *Ondernemen met Impact* 'Omarm Groningen': een platform waar vraag en aanbod gekoppeld kunnen worden, waar sociale ondernemers informatie kunnen vinden en waar ondernemers geïnspireerd worden door succesvolle voorbeelden. Armoedebestrijding is een brede maatschappelijke opgave waarin alle bewoners een rol kunnen spelen. Voor de gemeente betekent dit dat wij anderen ook nadrukkelijk aanspreken en uitdagen om die rol te nemen, in plaats van vanzelfsprekend als gemeente bijvoorbeeld kortingsacties bij ondernemingen te co-financieren. Inmiddels zijn twee 'matchmakers' aangenomen, die hun netwerk inzetten om het gesprek aan te gaan met sociale partners, vragers en aanbieders. Marketingmateriaal is ontwikkeld. Dit voorjaar vindt een startbijeenkomst plaats voor het bedrijfsleven, waar ambassadeurs het voetlicht krijgen en de eerste gemaakte matches worden gepresenteerd. De ambitie is om in 2020 dertig matches te faciliteren. Vanuit het armoedebudget reserveren we voor Omarm Groningen € 60.000.

De afgelopen jaren hebben we een groot aantal geslaagde armoedevoorzieningen gefinancierd. We besteden daarom in totaal € 2,9M van het budget aan de voortzetting van die voorzieningen die goed passen binnen *Toekomst met perspectief*. Daarnaast reserveren we € 40.000 voor

nieuwe aanpakken. Door flexibel te werken, nieuwe dingen uit te proberen en te leren van wat we zien, krijgen we een steeds beter beeld van wat werkt.

Wegingskader voor voorzieningen

Het wegingskader uit *Toekomst met perspectief* is een objectief meetinstrument waarlangs we de voorzieningen hebben gelegd, zowel oude als nieuwe. We beschrijven het wegingskader nog even in het kort.

I: Doorbreken van generatiearmoede

Bij het toetsen van een voorziening kijken we ten eerste of die bijdraagt aan de missie. Criteria hier zijn:

- (ook) gericht op kinderen, gezinnen of jongvolwassenen
- verzacht of doorbreekt daadwerkelijk barrières.

II: Verantwoorde besteding

Ten tweede kijken we wat de voorziening bijdraagt binnen het totaal aan armoede- en minimavoorzieningen. Criteria hier zijn:

- niet 'meer van hetzelfde'
- verantwoord m.b.t. de kosten/baten-verhouding
- niet leidend tot armoedeval bij werkaanvaarding.

III: Werkzame bestanddelen armoedebestrijding aanwezig

Ten derde moet de voorziening zodanig zijn ingericht dat belangrijke werkzame bestanddelen van armoedebestrijding aanwezig zijn. Criteria hier zijn:

- herkent armoede en verbindt naar volgende stap
- laagdrempelig, begrijpelijk
- mensgericht
- er is nazorg: het 'stopt niet bij de deur'.

Ook kijken we of de samenleving betrokken is, in de vorm van een financiële of andere bijdrage. Met *Toekomst met perspectief* willen we immers mede bereiken dat we met de hele samenleving de verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van armoede.

Aan de hand van dit wegingskader hebben we de nieuwe en oude voorzieningen beoordeeld. Dit is gebeurd in een integraal team waarin o.a. een ervaringsdeskundige, een medewerker van de WIJ en een medewerker van de GKB plaats hadden. We zien een driedeling ontstaan.

1. Voorzieningen waar we mee doorgaan

Veel van de voorzieningen die we al langere tijd financieren dragen bij aan wat we willen bereiken. Het gaat om voorzieningen gericht op kinderen, gezinnen en jongvolwassenen. Ze bieden ondersteuning en preventie, en geven ruimte voor ontplooiing via bijvoorbeeld sport, cultuur of een buddy. Deze voorzieningen blijven we financieren. U kunt bijvoorbeeld denken aan de brugfunctionarissen, Zwemvangnet, het Jeugdsport- en Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld.

Daarnaast zijn er voorzieningen voor een bredere doelgroep die ondersteuning en preventie bieden, of in de eerste noden voorzien. Ook deze sluiten goed aan bij het wegingskader. Zo blijven we het Serviceteam en de kledingbanken ondersteunen, en een bijdrage leveren aan de Voedselbank in de vorm van een garantiefonds. De GKB gaat aan de slag met vroegsignalering en met verschillende voorlichtingsprojecten voor scholieren in alle leeftijden en onderwijssoorten. Deze en andere initiatieven rond schuldhelpverlening ondersteunen we financieel. Ook met het geven van trainingen aan professionals en vrijwilligers over het herkennen en begrijpen van armoede gaan we door. De herkenning van armoede én het doorbreken van het taboe erop zijn immers een belangrijk onderdeel van *Toekomst met perspectief*.

In perspectieflijn #5 van *Toekomst met perspectief* hebben we de belangrijke plek benoemd van voorzieningen in buurt, dorp en wijk. Vanuit het armoedebudget gaan jaarlijks twee bedragen naar de gebieden. Ten eerste een niet-geoordeeld bedrag van € 200.000 en ten tweede € 130.000 waarmee gebieden, in samenspraak met medewerkers gespecialiseerd in armoede, gerichte projecten kunnen financieren. Vanaf 2020 kijken we scherp of de voorzieningen die vanuit het armoedebudget worden bekostigd aansluiten op de programma's in de gebieden, zodat ze aansluiten op de bredere gebiedsgerichte opgaven. We hebben deze aanvragen dan ook in samenspraak met het gebied tegen het wegingskader gehouden. In 2020 gaan we o.a. door met het financieren van Toentje en van de inzet van ervaringsdeskundigen bij WIJ Vinkhuizen. Ook willen we de Oude Bieb in Lewenborg in 2020 een bijdrage geven omdat we daar de combinatie van mensgerichtheid en inzet van de samenleving zien die zo essentieel is bij effectief armoedebeleid.

In tabel 1 van de bijlage ziet u een overzicht van de voorzieningen uit deze paragraaf.

2. Voorzieningen met een integraal karakter

Armoede staat niet op zichzelf. Bij elk programma voor inwoners zullen er mensen zijn die weinig geld hebben. Met *Toekomst met perspectief* willen we de borging van armoede in andere programma's versterken. Daarom hebben we een aantal voorzieningen die goed scoorden in het wegingskader aangemerkt als voorzieningen met een integraal karakter. Het gaat dan bijvoorbeeld om huiswerkbegeleiding, het ondersteunen van kleine zelfstandigen in zwaar weer, ondersteuning bij taal of thuisadministratie, en innovatieve schuldhelpverlening. We blijven deze financieren. In de loop van 2020 bekijken we of we sommige voorzieningen zouden moeten overhevelen naar andere programma's, met de bijbehorende middelen. Armoedebeleid moet in het DNA van al onze programma's zitten. Deze beweging is al op gang gezet in een aantal beleidsnota's waarin expliciet een doelstelling is opgenomen over de toegankelijkheid voor en deelname door minima. Door vanuit #TeamPerspectief de programma's ondersteuning te bieden, zorgen we ervoor dat steeds meer programma's 'TmP-proof' worden en dat het armoedegeld goed wordt besteed.

Bij de weging hebben we ook gezien dat sommige voorzieningen voorzien in een behoefte, maar dat ze door de wijze van uitvoeren minder 'kosteneffectief' zijn dan we wensen. Deze voorzieningen zetten we (voorlopig) voort maar bekijken we in 2020 ook nader. We willen het schoolontbijt en het schoolfruit voortzetten, maar willen wel bekijken of deze voorzieningen effectiever kunnen worden ingezet. Daarnaast gaan we met ondernemers in gesprek om te bezien op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren aan deze voorzieningen.

We vinden zonder meer dat kinderen met een gevulde maag in de klas moeten zitten, maar willen dat scholen de voorziening ook aangrijpen om het gesprek te voeren over waarom er thuis geen (gezond) ontbijt wordt gemaakt. Een fruitaanbod draagt bij aan een gezonde leefstijl, maar met de uitvoering van de afgelopen jaren is niet duidelijk of het fruit echt de kinderen bereikt die anders geen fruit eten. Ook de fietsenregeling willen we vanaf 2020 op een andere manier vormgeven, onder meer door er partijen uit de samenleving bij te betrekken.

In tabel 2 van de bijlage staat een totaaloverzicht van de voorzieningen met een integraal karakter.

3. Voorzieningen waarmee we stoppen

Met het wegingskader willen we voorzieningen herkennen die structureel generatiearmoede aanpakken. Sommige voorzieningen die we in 2019 (deel)financierden zijn vooral incidenteel verlichtend van aard, of zijn ongericht. U kunt denken aan eenmalige kortingsacties, bonnen en uitjes, bijvoorbeeld via de Stadjerspas. Tijdens de bijeenkomst op 6 november 2019 gaf u aan dat een dag naar een attractiepark, museum of Waddeneiland heel waardevol voor een kind kan zijn, een ervaring voor het leven. Dit hebben we tijdens de weging ook van ervaringsdeskundigen gehoord. Daarom hebben we het merendeel van deze incidentele verlichtende activiteiten in stand gehouden. Ook in 2020 kunnen gezinnen en andere minima via de Stadjerspas deelnemen aan allerlei activiteiten en kortingsacties. Daarnaast zijn en blijven in de gebieden ook veel activiteiten waaraan kinderen kunnen deelnemen.

Toch wordt een aantal verlichtende activiteiten vanuit het armoedebudget (inclusief Stadjerspas) niet meer bekostigd. Als gemeente willen we vooral inzetten op het doorbreken van de barrières die we zien bij generatiearmoede, zoals schuldenproblematiek, gezondheidsproblemen, belemmerende regels of schaamte. Voor verlichtende activiteiten willen we juist het bedrijfsleven en andere partijen aanmoedigen om vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen en denken voorzieningen aan te bieden. Als gemeente trekken we ons daarom terug daar waar het gaat om de co-financiering van de korting op voetbalkaartjes en enkele kleinere activiteiten zoals de Arriva dagtochten en het Pathé bioscoopbezoek. Ook voor jaarlijkse actie kleding- en speelgoedbonnen in december (€ 180.000) is geen plek meer. Hoewel we begrijpen dat deze voorziening voor mensen een welkome aanvulling is op

hun budget en mogelijkheden, vinden we deze investering niet meer passend in het licht van onze missie. We verwachten dat we via Omarm Groningen een nieuw, breed aanbod zullen zien ontstaan.

We zien ook dat een aantal kortingen nog altijd niet de toegankelijkheid van bijvoorbeeld het sport- en cultuuraanbod vergroten. Zo is er binnen de Stadspas een korting van € 20 op het lidmaatschap van sport- en hobbyverenigingen en op activiteiten bij buurthuizen. Een abonnement bij een sportvereniging kost al gauw € 180. Creatieve of ontspannende cursussen bij een buurthuis kosten vaak € 50 tot ruim € 100. Met een tegemoetkoming van € 20 blijven de activiteiten nog altijd buiten bereik van juist die mensen die elk dubbeltje moeten omkeren. Vanuit de armoedemiddelen, die we willen inzetten voor het doorbreken van generatiearmoede, vinden we dit dus geen logische investering. Hetzelfde geldt voor de korting op de Museumjaarkaart, waarvan de houder nog altijd € 35 zelf moet betalen. Daarmee is het de vraag of dit de meest effectieve inzet van middelen is. In 2020 laten we de € 20-korting en de Museumjaarkaart, evenals de gratis museumkaartjes, nog wel doorgaan, bekostigd uit het frictiebudget. Voor 2021 bekijken we hoe we de toegankelijkheid van het cultuur- en sportaanbod voor minima het beste kunnen vormgeven, in het bijzonder voor kinderen, gezinnen en jongvolwassenen. Waar personen of gezinnen individueel baat hebben bij een culturele of sportieve activiteit, zetten wij het maatwerkbudget als onderdeel van een breder ondersteuningsaanbod in.

De rugzak voor brugklassers en het babypakket werden in 2019 via de Stadspas verstrekt. Deze voorzieningen voorzien in een duidelijke behoefte en deden het dus ook goed in de weging. Tegelijkertijd zien we dat de wijze van uitvoering tot ongerichtheid leidt, doordat iedereen die aan het inkomenscriterium voldoet er aanspraak op kan maken. Dit gaan we veranderen. De voorzieningen blijven bestaan voor wie het nodig heeft, maar we gaan het op een andere manier invullen, namelijk via het maatwerkbudget. Dit loopt via de WIJ. Hiermee bereiken we dat direct voor het gezin of de zwangere kan worden gekeken of er meer ondersteuning nodig is.

We zien verder twee voorzieningen die goede intenties hebben maar vanuit het oogpunt van kosten-baten niet effectief zijn. Het gaat om het project Fietsklus (fietsreparatie) en om twee scholen in de stad die hun leerlingen een gezonde lunch aanbieden. Elk van deze voorzieningen kost € 40.000 voor ca. 400 deelnemers. Vanuit het armoedebudget stoppen we daarom met de financiering.

Tabel 3 van de bijlage geeft een totaaloverzicht van de voorzieningen die we in 2020 niet financieren vanuit de armoedemiddelen.

Aanpak van generatiearmoede: college en raad samen

De opgave die voor ons ligt is groot. We denken dat we met deze inzet van de armoedemiddelen een goed pakket aan voorzieningen en innovaties voor

2020 in handen hebben. Hiermee gaan we aan de slag, met de door u aangescerpte missie in het achterhoofd:

“We doorbreken de armoede-overdracht van ouder op kind. Alle kinderen krijgen dezelfde kansen. In 2030 is het percentage kinderen in de gemeente Groningen dat in armoede opgroeit lager dan het gemiddelde percentage kinderen dat in armoede opgroeit van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.”

De bijeenkomst op 6 november was een eerste stap in het cyclische proces samen met u dat we voor ogen hebben. In juni gaan we met u in gesprek over de indicatoren waarmee we meten wat de effecten zijn van onze inspanningen en waarmee u kunt sturen. In het najaar willen we met u kijken waar we staan en hoe we het armoedebudget in 2021 zouden moeten inzetten. We kijken uit naar deze nieuwe manier van samenwerken, ook passend in de nieuwe werkwijze van uw raad, gericht op de structurele en op kennis gestoelde aanpak van generatiearmoede in onze gemeente.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

BIJLAGE: OVERZICHT BESTEDING ARMOEDEBUDGET 2020
1. Voorzieningen waar we mee doorgaan

Voorzieningen Stadjerspas	407.000
Voorzieningen GKB	360.000
Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds	329.200
Maatwerkbudget	225.000
Zwemvangnet	180.000
Brugfunctionarissen	149.500
Stichting Leergeld	143.000
Huiswerkbegeleiding	130.000
Gebiedsmiddelen	130.000
Toentje	85.000
Garantiefonds Voedselbank	75.000
SUN	60.000
Educatie noodfonds voortgezet onderwijs	60.000
Serviceteam minimaloket	42.500
Kledingbanken	41.000
T'win mentoren Humanitas	40.000
Armoedetrainingen	30.000
Goed idee-fonds	20.000
Jasmijn Kindervangnet	12.000
Enkele kleine voorzieningen	13.000
	2.532.200

2. Voorzieningen met een integraal karakter

Ontbijt en fruit op school	100.000
Taalcoaches Humanitas	80.000
Thuisadm. Humanitas	80.000
Fietsenregeling	60.000
Ketenaanpak Jasmijn, Alfa en NP	50.000
Stadoogst	40.000
Taalcafé Humanitas	10.000
	€ 420.000

3. Voorzieningen waarmee we stoppen

Kleding- en speelgoedbonnen	180.000
Fietsklus	40.000
Gezonde voeding: lunch	40.000
Lidmaatschap sport/hobby/buurthuis (Stadjerspas) *	20.000
Museumjaarkaart *	20.000
Bioscoopkaartjes Pathé	20.000
Voetbalkaartjes	18.000
Dagtochten Arriva	15.000
Babybonnen	12.500
Museumbezoekjes *	10.000
Rugzak	10.000
Overig: niet uitgevoerde voorzieningen 2019, afgesloten of (deels) door andere programma's overgenomen voorzieningen	114.500
	500.000

* Deze zetten we in 2020 nog voort (zie pagina 5, laatste alinea). De kosten vangen we op vanuit het frictiebudget (zie tabel 4).

4. Overige kosten

Personeelskosten armoede- en minimabeleid	569.655
Geormerkte gebiedsgerichte programma's/ opgaven; stedelijke budgetten	371.285
Frictiebudget	54.000
Communicatie	40.000
Meerkostenregeling Haren en Ten Boer	31.000
Beleidsmonitoring OIS	20.000
Relatiebijeenkomsten	3.000
	€ 1.088.940

5. Besteding vrijgekomen budget 2020

Verhoogd gebruik minimaregelingen	300.000
Ervaringsdeskundigheid	100.000
Omarm	60.000
Nieuw beleid	40.000
	500.000

6. TOTAAL

Voorzeningen waar we mee doorgaan	2.532.200
Voorzeningen met een integraal karakter	420.000
Overige kosten	1.088.940
Besteding vrijgekomen budget	500.000
	€ 4.541.140